

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Όμηρος, «Ιλιάδα» Ραψωδία Γ 1-244

Τίτλος:

«Οι Πρωταγωνιστές»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΜΑΡΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

«Οι πρωταγωνιστές»

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τσούμαρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Τάξη

Β_Γυμνάσιου

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2012.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κολεγίου Ψυχικού

Διδακτική/θεματική ενότητα

Όμηρος, «Ιλιάδα» Ραψωδία Γ 1-244

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής Ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτείται:

I. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής:

α) η ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην αίθουσα διδασκαλίας με σύνδεση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, προβολικό μηχάνημα που να συνδέεται με φορητό υπολογιστή.

β) η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, η χρήση έξι τουλάχιστον φορητών υπολογιστών συνδεδεμένων με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας.

II. Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων:

α) Οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών κειμενογράφου (Word) και παρουσίασης (PowerPoint) και με την πλοήγηση στο διαδίκτυο.

β) Οι μαθητές να είναι μνημένοι στην εργασία σε ομάδες

Σε αντίθετη περίπτωση ο διδάσκων φροντίζει πριν από την εφαρμογή του σεναρίου να εξασφαλίσει αυτές τις προϋποθέσεις και να εξασκήσει στοιχειωδώς τους μαθητές του.

III. Σε επίπεδο οργάνωσης τάξης:

α) Ο εκ των προτέρων χωρισμός των μαθητών σε ομάδες. Βασικό κριτήριο συγκρότησης των ομάδων είναι σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής που να χειρίζεται επαρκώς Η/Υ, δηλαδή να πληκτρολογεί με σχετική ευκολία και να γνωρίζει να πλοηγείται στο διαδίκτυο.

β) Ο διδάσκων, αν το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να ορίσει ρόλους για κάθε μέλος των ομάδων, για να διευκολύνει τη συνεργασία των μαθητών: πχ. χειριστής Η/Υ, συντονιστής, αναγνώστης, γραμματέας, διαμεσολαβητής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τσούμαρη, «Οι Πρωταγωνιστές», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Ιλιάδα, Β΄ Γυμνασίου, 2012

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές καλούνται να παρακολουθήσουν πώς ο Όμηρος σκηνοθετεί την προετοιμασία των δυο αντίπαλων στρατοπέδων για πολεμική αντιπαράθεση, συστήνοντάς μας τους σημαντικότερους πρωταγωνιστές του έπους, εκτός του Αχιλλέα, δίνοντάς μας έτσι το πανόραμα των πρωταγωνιστών. Οι μαθητές ασκούνται στην ακουστική κατανόηση των πρώτων 120 στίχων της ραψωδίας και στη γραπτή απόδοση του περιεχομένου τους με τη μορφή δημοσιογραφικού ρεπορτάζ: «Τι γίνεται στο πεδίο εκτός τειχών». Στους επόμενους στίχους της *Τειχοσκοπίας* κυριαρχεί η μορφή της Ελένης με την απαστράπτουσα ομορφιά. Οι μαθητές διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο δηλώνεται η ομορφιά της Ελένης και τον συγκρίνουν με τον τρόπο που δηλώνεται η ομορφιά του Πάρη. Διαπιστώνουν, επίσης, με τι συνδέεται αντίστοιχα αυτή η ομορφιά; (ενοχή και όλεθρο). Κατόπιν επισκέπτονται την [Ανεμόσκαλα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και επιλέγουν ποιήματα Νεοελλήνων ποιητών με θέμα την ομορφιά. Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα πρόγραμμα παρουσίασης (PowerPoint) με τους πρωταγωνιστές, μάχιμους και μη, του έπους που παρελαύνουν στους στίχους της *Τειχοσκοπίας*, παρουσιάζοντας τα εξωτερικά χαρακτηριστικά και το ήθος τους καθώς και οπτικό υλικό αντλημένο από την αρχαία αγγειογραφία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Συνήθως στη διδασκαλία της Γ ραψωδίας εστιάζουμε αποκλειστικά στην *Τειχοσκοπία* και, ειδικότερα, στο δημοφιλές θέμα της απόδοσης της εκθαμβωτικής ομορφιάς της Ελένης μέσα από τα μάτια των γερόντων της Τροίας και τις αντιδράσεις τους. Έτσι όμως μας διαφεύγει το συνολικό στήσιμο της σκηνής από τον Όμηρο: **έξω από τα τείχη και κάτω** στο πεδίο της μάχης βρίσκονται οι δύο αντίπαλοι στρατοί Έλληνες

και Τρώες: από τις τάξεις τους ξεχωρίζουν οι δύο αντίζηλοι ο Μενέλαος και ο Πάρης, με τη φιλάρεσκη και προκλητική ομορφιά του, στην οποία εμμένει η ομηρική γραφίδα, καθώς την αντιπαραθέτει με το αντιρωϊκό του ήθος. **Μέσα** στην πόλη **και πάνω** στα τείχη ο Όμηρος τοποθετεί το γέρας της σύγκρουσης, μια άλλη ομορφιά στη θηλυκή και απόλυτη εκδοχή της, την Ελένη. Στο πεδίο της μάχης ο Πάρης κατακρίνεται για τη συμπεριφορά και τις επιλογές του. Στα τείχη η Ελένη παραμένει ακατάκριτη από τους άλλους: μόνο η ίδια αποδίδει ευθύνη στον εαυτό της. Και οι δύο ομορφιές στη συμπλοκή τους γενούν την ενοχή και τον όλεθρο. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται η αξιακή κλίμακα της ομηρικής κοινωνίας, η εκτίμηση του αντιπάλου, η ανάδειξη όχι μόνο των σωματικών αλλά και των νοητικών προσόντων των ηρώων.

Η διδακτική πρόταση στηρίζεται στη *διερευνητική ανακαλυπτική μάθηση* και τη *θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* (Vygotsky 1978), αξιοποιούνται οι *πολυγραμματισμοί* (Kress, 2000/Kress & van Leeuwen, 2001) και στα πλαίσια του *ρόμβου γλωσσικής εκπαίδευσης* (Κουτσογιάννης Δ. 2012) δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη των μαθητών ως κριτικών υποκειμένων. Προκρίνονται, επίσης, βιωματικές μέθοδοι μάθησης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αποκτήσουν οι μαθητές μια εμπειρία ακουστικής και όχι αναγνωστικής πρόσληψης του επικού κειμένου, προσεγγίζοντας του πρώτους 120 στίχους της Γ ραυωδίας μέσα από την απαγγελία της Εύας Κοταμανίδου (μετάφραση Δ. Μαρωνίτη)
- Να διερευνήσουν τη σκηνοθεσία της πρώτης ομηρικής σκηνης μάχης: τα δύο αντίπαλα στρατόπεδα και στο κέντρο το διακύβευμα του πολέμου, η ωραία Ελένη.
- Να γνωρίσουν την περιγραφική τεχνική της *έκφρασης* και τη σημασία της *επιβράδυνσης*.

- Να γνωρίσουν τους βασικούς ομηρικούς ήρωες, να τους χαρακτηρίσουν και να αναζητήσουν την οπτική αναπαράστασή τους σε αγγειογραφικά δεδομένα.
- Να διαπιστώσουν το ομηρικό ηρωικό ιδανικό, που απαιτούσε από τους ήρωες νοητικά προσόντα αντίστοιχα των σωματικών και εξύψωνε τους αντιπάλους.
- Να διαπιστώσουν την αντίληψη του Ομήρου για «διπλή υπευθυνότητα» στις επιλογές των ηρώων του: προσωπική υπευθυνότητα και θεϊκή υπευθυνότητα.
- Να διαπιστώσουν τη λεπτότητα με την οποία χειρίζεται την παρουσία της Ελένης στην Τροία ο Πρίαμος και οι άλλοι Τρώες, δείγμα ενός ανώτερου ήθους και πολιτισμού.
- Να διερευνήσουν τη σημασία της ομορφιάς και την απόδοσή της μέσα στο Ομηρικό έπος και τη Νεοελληνική ποίηση

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στην απόδοση μιας αφήγησης (της ομηρικής) με δημοσιογραφικό λόγο.
- Να ασκηθούν στην περιγραφή και την ηθογράφιση προσώπων (χρήση του επιθέτου)
- Να μνηθούν στη λειτουργία της γλώσσας σε πολυτροπικά κείμενα. Ειδικότερα να διαπιστώσουν α) τη δομή-μορφή της γλώσσας σε ένα ηλεκτρονικό άρθρο που προορίζεται για ανάγνωση και β) στη δομή-μορφή ενός κειμένου σε ένα πρόγραμμα παρουσίασης (PowerPoint) που προορίζεται να συνοδεύει μια προφορική εισήγηση για ένα θέμα και γ) να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες εμπλοκής/χρήσης και άλλων εξωγλωσσικών κωδίκων, οπτικών, ηχητικών κλπ. στα ηλεκτρονικά κείμενά τους.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στην ακουστική κατανόηση (listening comprehension) της απαγγελίας των πρώτων 121 στίχων της «Ιλιάδας» και στη γραπτή απόδοση του περιεχομένου τους.
- Να συντάξουν δημοσιογραφικό λόγο.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση της «Ανεμόσκαλας» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση του Google Art Project
- Να παράγουν πολυτροπικά κείμενα
- Να χρησιμοποιούν κριτικά το διαδίκτυο.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε

Ε. ΔΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η ομορφιά συνδέεται συνήθως με θετικές έννοιες, καταστάσεις, εικόνες. Στον ιλιαδικό μύθο, όμως, η ομορφιά, του Πάρη αρχικά και της Ελένης κατόπιν, προβάλλεται στο πλαίσιο μιας επικείμενης πολεμικής σύγκρουσης, της πρώτης του έπους, την οποία ουσιαστικά επιβραδύνει. Πώς διαχειρίζεται ο Όμηρος την ομορφιά και πώς άλλοι νεοέλληνες ποιητές; Γενικότερα, πώς αναδεικνύονται οι ομηρικοί ήρωες; Αυτά ήταν τα βασικά ερωτήματα που αποτέλεσαν την αφετηρία της παρούσας διδακτικής πρότασης.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο επιδιώκει να καλύψει τους διδακτικούς στόχους της ενότητας όπως αναφέρονται στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σ. 61-2). Ειδικότερα, επιδιώκει:

- «Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους ήρωες του έπους -Τρώες και Αχαιούς- και κυρίως την Ελένη, αιτία και επίκεντρο του πολέμου».
- «Να παρακολουθήσουν την κατόπτευση του αχαϊκού στρατοπέδου και να αναπλάσουν με τη φαντασία τους το χώρο των πολεμικών επιχειρήσεων».

- «Να απολαύσουν και να εκτιμήσουν την περιγραφική και την ηθογραφική ικανότητα του ποιητή».
- Επίσης, αξιοποιεί κείμενα νεοελλήνων ποιητών ενταγμένα στη θεματική ενότητα «ομορφιά».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο πλαίσιο του σεναρίου οι μαθητές αναπτύσσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες , χρησιμοποιώντας λογισμικά κειμενογράφου (Word) και παρουσίασης (PowerPoint) για την παραγωγή μονοτροπικών και πολυτροπικών κειμένων. Αναζητούν και αξιοποιούν ποικίλο υλικό από το διαδίκτυο σε ιστοσελίδες και δικτυακούς τόπους - Ανεμόσκαλα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, Σώματα κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, Μικρός απόπλους, ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού, Google Art Project (κριτικός γραμματισμός). Ακούνε αρχεία παραστάσεων (οπτικοακουστικός γραμματισμός).

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Β Γυμνασίου: Ομηρικά Έπη «Ιλιάδα»

[Ραψωδία Γ 1-244](#)

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

«Ομήρου Ιλιάδα» Μτφρ. Ι.Θ. Κακριδής & Ν. Καζαντζάκης, 1955. Αθήνα

[Γ 1-120](#) [«Ελληνικός Πολιτισμός»: Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

«Ομήρου Οδύσσεια» Μτφρ. Ν. Καζαντζάκης & Ι.Θ. Κακριδής, 1965. Αθήνα.

[ψ 218-224](#) [«Ελληνικός Πολιτισμός»: Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[«Τι είναι ομορφιά:»](#) Χαλίλ Γκιμπράν, *Ο κήπος του Προφήτη* [πηγή: YouTube].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

Ιλιάδα του Ομήρου, Εθνικό Θέατρο, Κτίριο Τσίλλερ – Αίθουσα Εκδηλώσεων, 2010, Σκηνική Παρουσίαση της Ιλιάδας του Ομήρου σε μετάφραση Δημήτρη Μαρωνίτη. [Ραψωδία Γ'](#). Ερμηνεία: Εύα Κοταμανίδου. Μουσική συνεργασία: Θοδωρής Οικονόμου. Ζωντανή ηχογράφηση από την Αίθουσα Εκδηλώσεων του Εθνικού Θεάτρου στις 28 Οκτωβρίου 2010.

Ιστοσελίδες

Εφημερίδα Μακεδονία: [ρεπορτάζ](#). [15-11-2012]

[Google Art Project](#). [15-11-2012]

Μικρός Απόπλους: [Η ΙΛΙΑΔΑ και η Μυκηναϊκή Εποχή](#). [15-11-2012]

Μικρός Απόπλους: [ΠΑΥΣΑΝΙΑ Χ Φωκικά](#)

[Olga's Gallery](#). [15-11-2012]

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο: [Ελληνικός Πολιτισμός, Οι ήρωες στην αγγειογραφία](#). [15-11-2012]

Πύλη για την Ελληνική γλώσσα: [Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#). [15-11-2012]

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: [Ανεμόσκαλα Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποιητές](#). [15-11-2012]

Wikipedia: [Helen of Troy](#). [15-11-2012]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Είχε προηγηθεί υπενθύμιση των βασικών κανόνων για τη συγγραφή ενός άρθρου. Οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι ήδη με το συγκεκριμένο κειμενικό είδος από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Α' Φάση

2 διδακτικές ώρες στο σχολικό εργαστήριο.

Έξω από τα τείχη και κάτω στο πεδίο της μάχης

Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, άνοιξαν και διάβασαν το κοινό [Φύλλο Εργασίας Α](#).

Άκουσαν την απαγγελία (διάρκειας 10 λεπτών) των [120 πρώτων στίχων της Γ΄ ραψωδίας](#) σε μετάφραση Δ. Μαρωνίτη (Ερμηνεία: Εύα Κοταμανίδου. Μουσική συνεργασία: Θοδωρής Οικονόμου. Ζωντανή ηχογράφιση από την Αίθουσα Εκδηλώσεων του Εθνικού Θεάτρου στις 28 Οκτωβρίου 2010), και κράτησαν σημειώσεις.

Κατόπιν οι μαθητές σύνταξαν ένα ηλεκτρονικό άρθρο-ρεπορτάζ με θέμα «Τι συμβαίνει στο πεδίο εκτός των τειχών». Στους μαθητές δόθηκε η οδηγία εξ αρχής να κρατήσουν σημειώσεις για:

- τον χώρο και τον χρόνο
- τα πρόσωπα (πρωτεύοντα και δευτερεύοντα), την εμφάνισή τους, τα λόγια και τις πράξεις τους.
- τη ροή των γεγονότων και την κατάληξή τους

Τα ρεπορτάζ ανακοινώθηκαν στην τάξη και αξιολογήθηκαν από τους συμμαθητές τους και τον διδάσκοντα με βάση την αρτιότητα του περιεχομένου και τη μορφή.

Β΄ Φάση

2 διδακτικές ώρες στο σχολικό εργαστήριο.

Μέσα στην πόλη πάνω στα τείχη

Ο διδάσκων διάβασε τους στ. 121-244. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες. Η κάθε μια ανέλαβε σε μια παρουσίαση (PowerPoint) να περιγράψει και να ηθογραφήσει κάποιους ομηρικούς ήρωες (την Ελένη, τον Μενέλαο, τον Αντίνορα, τον Πρίαμο, τον Αγαμέμνονα, τον Αίαντα και τον Οδυσσέα).

Τέλος, έγιναν οι παρουσιάσεις στην ολομέλεια και αναρτήθηκαν στο ιστολόγιο της τάξης.

Γ΄ Φάση

2 διδακτικές ώρες στο σχολικό εργαστήριο.

Η ομορφιά στη σύγχρονη ποίηση

Ως αφορμή ο διδάσκων μπορεί να προβάλει ένα βίντεο με το ποίημα [«Τι είναι ομορφιά;»](#) του Χαλίλ Γκιμπράν, *Ο κήπος του Προφήτη*:

Κατόπιν ζήτησε από τους μαθητές να επισκεφτούν την [Ανεμόσκαλα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, να επιλέξουν κείμενα Νεοελλήνων ποιητών για την ομορφιά και να επιχειρήσουν μια εικαστική προσέγγισή τους. Οι μαθητές, εφόσον το επιθυμούσαν, μπορούσαν να πλοηγηθούν και ελεύθερα στο διαδίκτυο προκειμένου να αναζητήσουν υλικό (ποιήματα, εικόνες, μουσική) για τις παρουσιάσεις τους. Το υλικό που ετοιμάστηκε παρουσιάστηκε στην ολομέλεια και αναρτήθηκε στο ιστολόγιο της τάξης. Όσοι χρειάστηκαν επιπλέον χρόνο, τους δόθηκε το περιθώριο να ολοκληρώσουν την εργασία τους στο σπίτι.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κοινό Φύλλο Εργασίας Α

Να ακούσετε προσεκτικά την [απαγγελία](#) των πρώτων 122 στίχων της Γ΄ ραψωδίας της «Ιλιάδας».

Αποστολή σας:

Υποθέστε ότι είστε πολεμικοί ανταποκριτές και πρέπει να συντάξετε ένα ρεπορτάζ με θέμα τι συμβαίνει στο πεδίο εκτός των τειχών της Τροίας.

Κατά τη διάρκεια της ακρόασης να κρατήσετε σημειώσεις, εστιάζοντας την προσοχή σας:

- Στον χώρο και τον χρόνο
- Τα πρόσωπα (πρωτεύοντα και δευτερεύοντα), την εμφάνισή τους, τα λόγια και τις πράξεις τους.
- Τη ροή των γεγονότων και την κατάληξή τους.

Να αναρτήσετε το ρεπορτάζ σας στο ιστολόγιο της τάξης σας με το όνομά σας.

Φύλλο Εργασίας ΕΛΕΝΗ

Αποστολή 1^η :

Σε ένα έγγραφο του Word να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Να επισημάνετε τους στίχους και τους τρόπους με τους οποίους ο Όμηρος αναδεικνύει την ομορφιά της Ελένης.
2. Να συγκρίνετε τις αναφορές στην ομορφιά της Ελένης με τις αναφορές στην ομορφιά του Πάρη στους στ. [Γ 1-120](#) (μετάφραση Καζαντζάκη-Κακριδή). Υπάρχει διαφορά στον τρόπο αισθητοποίησης/ παρουσίασης της ομορφιάς; Με τι διάθεση «συνοδεύεται» η αναφορά στην ομορφιά του Πάρη και με τι διάθεση στην ομορφιά της Ελένης;
3. Να επισημάνετε:
 - Πώς τοποθετείται ο Πρίαμος απέναντι στην Ελένη, τη θεωρεί υπεύθυνη για τον πόλεμο;
 - Πώς τοποθετείται η ίδια η Ελένη, αισθάνεται υπεύθυνη για τις επιλογές της;
4. Να αναζητήσετε τους στίχους [ψ 218-224](#) «Οδύσσειας» (μετάφραση Καζαντζάκη-Κακριδή) όπου η Πηνελόπη αναφέρεται στην Ελένη. Σύμφωνα με την άποψη της Πηνελόπης, ποιος φέρει ευθύνη για τις επιλογές της Ελένης; Σε τι συμπεράσματα καταλήγετε από τη σύγκριση αυτή σχετικά με την ομηρική αντίληψη για την ευθύνη των επιλογών/ πράξεων κάθε προσώπου;

Αποστολή 2^η :

Να συνθέσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) στην οποία θα μας συστήσετε την ομηρική Ελένη: εξωτερικά στοιχεία και ήθος/ χαρακτηρισμός. Να την εμπλουτίσετε με οπτικό υλικό από αρχαίες αγγειογραφίες. Μπορείτε να κάνετε ελεύθερη αναζήτηση στο Google ή να χρησιμοποιήσετε την ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Να αναρτήσετε την παρουσίασή σας στο ιστολόγιο της τάξης σας.

Φύλλο Εργασίας ΠΡΙΑΜΟΣ-ΑΝΤΗΝΟΡΑΣ

Αποστολή 1^η

Σε ένα έγγραφο του Word να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Να επισημάνετε με ποιο τρόπο και ποια διάθεση απευθύνεται ο Πρίαμος στην Ελένη;
2. Να επισημάνετε με ποια διάθεση αναφέρεται ο Πρίαμος και ο Αντίνορας στους αρχηγούς του αντίπαλου αχαιϊκού στρατοπέδου;

Σε τι συμπεράσματα καταλήγετε σε σχέση με την ομηρική αντίληψη για την τοποθέτηση απέναντι σε αντιπάλους;

Αποστολή 2^η :

Να συνθέσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) στην οποία θα μας συστήνετε τον Πρίαμο και τον Αντήνορα: εξωτερικά στοιχεία και ήθος/ χαρακτηρισμός. Να την εμπλουτίσετε με οπτικό υλικό από αρχαίες αγγειογραφίες. Μπορείτε να κάνετε ελεύθερη αναζήτηση στο Google ή να χρησιμοποιήσετε την ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Να αναρτήσετε την παρουσίασή σας στο ιστολόγιο της τάξης σας.

Φύλλο Εργασίας ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ-ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Αποστολή 1^η

Σε ένα έγγραφο του Word να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για για την παρακάτω δραστηριότητα:

- Να επισημάνετε με τι είδους χαρακτηριστικά παρουσιάζεται στο ομηρικό κείμενο ο Αγαμέμνωνας (από τον Πρίαμο και την Ελένη) και ο Οδυσσέας (από τον Πρίαμο και τον Αντήνορα);

Σε τι συμπεράσματα καταλήγετε σε σχέση με την ομηρική αντίληψη για τις αρετές που πρέπει να διαθέτει ένας ομηρικός ήρωας;

Αποστολή 2^η :

Να συνθέσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) στην οποία θα μας συστήνετε τον Αγαμέμνονα και τον Οδυσσέα: εξωτερικά στοιχεία και ήθος/ χαρακτηρισμός. Να την εμπλουτίσετε με οπτικό υλικό από αρχαίες αγγειογραφίες. Μπορείτε να κάνετε ελεύθερη αναζήτηση στο Google ή να χρησιμοποιήσετε την ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Να αναρτήσετε την παρουσίασή σας στο ιστολόγιο της τάξης σας.

Φύλλο εργασίας ΜΕΝΕΛΑΟΣ-ΑΙΑΝΤΑΣ

Αποστολή 1^η

Σε ένα έγγραφο του Word να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για για τα παρακάτω θέματα:

1. Από ποιον παρουσιάζεται ο Μενέλαος; Γιατί δεν παρουσιάζεται από την Ελένη, όπως οι άλλοι ήρωες;
2. Η επίσκεψη του Μενέλαου και του Οδυσσέα στην Τροία πριν από τον πόλεμο (στ. 204-224) αποτελεί μαρτυρία χρήσης της διπλωματίας στις διακρατικές σχέσεις. Ποιο είναι το ισχυρό όπλο της διπλωματίας, όπως προβάλλεται μέσα από το ομηρικό κείμενο;

Σε τι συμπεράσματα καταλήγετε σε σχέση με την ομηρική αντίληψη για τη δύναμη του λόγου;

Αποστολή 2^η :

Να συνθέσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) στην οποία θα μας συστήσετε τον Μενέλαο και τον Αίαντα: εξωτερικά στοιχεία και ήθος/ χαρακτηρισμός. Να την εμπλουτίσετε με οπτικό υλικό από αρχαίες αγγειογραφίες. Μπορείτε να κάνετε ελεύθερη αναζήτηση στο Google ή να χρησιμοποιήσετε την ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Να αναρτήσετε την παρουσίασή σας στο ιστολόγιο της τάξης σας.

Κοινό Φύλλο Εργασίας Γ

- Να επισκεφτείτε την [Ανεμόσκαλα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#). Να γράψετε στο πλαίσιο αναζήτησης τη λέξη «ομορφιά». Από τα αποτελέσματα που θα προκύψουν να επιλέξετε ένα ποίημα που σας αρέσει· να παρατηρήσετε πώς περιγράφεται σε αυτό η ομορφιά;. Να δημιουργήσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) με τους στίχους του και ή να το οπτικοποιήσετε χρησιμοποιώντας ψηφιοποιημένους ζωγραφικούς πίνακες ή να γράψετε ένα δικό σας κείμενο εμπνευσμένοι από αυτό.

Ψηφιακές συλλογές ζωγραφικής υπάρχουν στο διαδίκτυο, όπως της [Olga's Gallery](#) Μπορείτε επίσης να εκμεταλλευτείτε το [Google Art Project](#) που διαθέτει ψηφιακή περιήγηση και συλλογές πινάκων των σημαντικότερων μουσείων.

- Να παρουσιάσετε την εργασία σας στην ολομέλεια και να την αναρτήσετε κατόπιν στο ιστολόγιο της τάξης σας.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Θα μπορούσε, με ελεύθερη αναζήτηση των μαθητών στα πλαίσια του Σχεδιασμού, να γίνει διερεύνηση της αλλαγής των προτύπων της ομορφιάς σε διάφορες εποχές, ζητώντας από τα παιδιά να δημιουργήσουν μια παρουσίαση (PowerPoint) με πρότυπα ανδρικής ή γυναικείας ομορφιάς από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας.

Θα μπορούσε επίσης η διερεύνηση να περιοριστεί χρονικά στις τελευταίες δεκαετίες και να αναδειχτεί η συσχέτιση της ομορφιάς με τη βιομηχανία της μόδας ή τη βιομηχανία του κινηματογράφου στις μέρες μας.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στην εφαρμογή του σεναρίου χρειάστηκε να προηγηθεί σύντομη υπενθύμιση στους μαθητές των κανόνων που διέπουν τη συγγραφή ενός άρθρου, προκειμένου να είναι σίγουρο ότι θα μπορέσουν να παραγάγουν το κειμενικό είδος του ρεπορτάζ στην πρώτη φάση του σεναρίου.

Επίσης, σε όλες τις φάσεις δόθηκε η δυνατότητα στους μαθητές να πλοηγηθούν ελεύθερα στο διαδίκτυο για τη συλλογή του υλικού που χρειάζονταν. Ιδιαίτερα στην τρίτη φάση αυτό φάνηκε και ιδιαίτερα επικοινωνιακό, καθώς οι μαθητές πήραν πρωτοβουλίες.

Η εφαρμογή του σεναρίου κινήθηκε σε γενικές γραμμές εντός του προβλεπόμενου χρόνου και μόνο στην τρίτη φάση ορισμένοι μαθητές ζήτησαν χρονική παράταση για να ολοκληρώσουν την παρουσίασή τους.

Η προτεινόμενη επέκταση του σεναρίου σε θέματα ομορφιάς στη σημερινή εποχή και συσχέτισή της με τη βιομηχανία της μόδας, τη διαφήμιση και τον καταναλωτισμό προέκυψε αυθόρμητα από τα παιδιά στη διάρκεια των παρουσιάσεών τους στη δεύτερη και τρίτη φάση. Αρκετοί μαθητές έκαναν λόγο για ασθένειες που συνδέονται με τα πρότυπα ομορφιάς, όπως η νευρική ανορεξία, και έφεραν πληροφορίες και υλικό που είχαν δουλέψει στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας. Θα

μπορούσε λοιπόν το σενάριο αυτό να λειτουργήσει και διαθεματικά και με αυτό το διδακτικό αντικείμενο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Άντερσον, Μπ. 1997 [1991]. *Φαντασιακές κοινότητες*. Μτφρ. Π. Χατζαρούλα. Αθήνα: Νεφέλη.

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

[15.11.2012]

Kress, G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον», *Γλωσσικός υπολογιστής* 2, 111-124.

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/glossika/kress/index.htm>

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Μαρωνίτης, Δ. «Οι γυναίκες του έπους», *ἔπεα & γράμματα αρχαιογνωσίας & νεογνωσίας*

<http://www.epea.gr/content.php?id=166> [15-11-12]